Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/5144

28.10.2025

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Framtiden för förbindelserna EU–Förenade kungariket: 2026 års översyn av handels- och samarbetsavtalet ur det civila samhällets perspektiv

(yttrande på eget initiativ)

(C/2025/5144)

Föredragande: **Tanja BUZEK**

Medföredragande: **Peter BYRNE**

Rådgivare	Elena CRASTA (för föredraganden) Jonathan PEEL (för medföredraganden)
Beslut av plenarförsamlingen	23.1.2025
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
Ansvarig sektion	Yttre förbindelser
Antagande av sektionen	12.6.2025
Antagande vid plenarsessionen	16.7.2025
Plenarsession nr	598
Resultat av omröstningen (för/emot/ nedlagda röster)	147/0/2

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 **EU:s särskilda förbindelser med Förenade kungariket** skiljer sig från förbindelserna med andra handelspartner och politiska partner. Vi är likasinnade och har gemensamma intressen, värderingar och perspektiv, genom vår geografiska närhet är vi förutbestämda att vara handelspartner och vi är bundna av starka band inom det civila samhället. Det som ofta glöms bort är att alla större europeiska organisationer som företräder företag, fackföreningar, konsumenter samt sociala intressen och ungdoms- eller miljöintressen fortfarande har medlemmar från Förenade kungariket.

1.2 **Det finns en stark dynamik för att fördjupa och uppgradera detta partnerskap mellan EU och Förenade kungariket**, inte minst av framväxande geopolitiska tvingande skäl. 2026 års översyn av handels- och samarbetsavtalet, i kombination med den politiska ”återställningen” efter toppmötet mellan EU och Förenade kungariket i maj, skulle kunna utgöra ett viktigt steg i utvecklingen av förbindelserna efter brexit. Målet måste vara ett stabilt, förutsägbart och samarbetsinriktat partnerskap, som är oberoende av rådande politiska majoriteter.

1.3 Toppmötet mellan EU och Förenade kungariket och översynen av handels- och samarbetsavtalet **måste nu leda till konkreta förbättringar och möjligheter för alla**. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar de nya möjligheter som toppmötet gett upphov till, särskilt när det gäller dynamisk anpassning av regler och standarder, säkerhet och förutsägbarhet i fråga om handel och fiske, återinträde i Erasmus+ och utsikterna till ett framtida program för ungas utlandserfarenheter. Detta yttrande bör fungera som en kompass för institutionella aktörer i EU och Förenade kungariket vid utarbetandet av den gemensamma färdplanen för det framtida arbetsprogrammet.

1.4 **EU:s och Förenade kungarikets inhemska rådgivande grupper bör göras till en del av översynen och den framtida arbetsprocessen**, eftersom de är en mycket viktig källa till synpunkter på båda sidor. Parternas fokus ligger på att ”genomföra ett handelsavtal”, medan det för oss i det civila samhället som företag, arbetstagare, konsumenter och medborgare är en del av vardagen. EESK efterlyser dessutom ett särskilt toppmöte mellan EU och Förenade kungariket om social dialog vid sidan av mötet mellan ledarna för att arbetsmarknadens parter ska involveras i överläggningarna.

1.5 **Ett förbättrat regleringssamarbete kring icke-tariffära handelshinder** utgör den bästa möjligheten att förbättra de bilaterala handelsförbindelserna. Ju närmare de två regelverken ligger varandra, desto mindre friktion kommer att uppstå vilket innebär betydande vinster för alla. Med tanke på dess bredare handelsfördelar välkomnar vi förhandlingarna om ett avtal mellan EU och Förenade kungariket om sanitära och fytosanitära frågor och understryker vikten av att iaktta försiktighetsprincipen som ett centralt EU-värde. Kontroll av efterlevnaden av konsumenträttigheter bör ingå i samarbetsagendan och göra det möjligt för marknadskontrollmyndigheterna att gemensamt skydda konsumenterna. En särskilt inrättad enhet för bedömning av skillnader bör övervaka skillnader i samarbete med berörda parter, och en gemensam portal mellan EU och Förenade kungariket skulle kunna ge tillgång till uppdaterad information om regelverket och tydligare vägledning, särskilt för små och medelstora företag i båda jurisdiktionerna.

1.6 **Genom att gå vidare med agendan för ömsesidigt erkännande** skulle man kunna minska gränskontrollerna och förbättra de bilaterala handelsflödena, vilket i sin tur är bra för tillväxt och skapande av arbetstillfällen. En utökad uppsättning avtal bör omfatta yrkeskvalifikationer, kemiska standarder och försäkringar om bedömning av överensstämmelse. De sänker handelskostnaderna och stöder en nära anpassning av lagstiftningen. De dubbla kraven för gränspassager bör förenklas så långt som möjligt för att undvika ökade trafikstockningar och minimera potentiella störningar.

1.7 **Handeln med tjänster har störst potential** när det gäller att utveckla förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket efter brexit. Ju närmare de nya regelverken för att underlätta gränsöverskridande tjänster ligger varandra, desto större är möjligheterna att öka marknadstillträdet. Vi efterlyser åtgärder för att ta itu med rörlighetsutmaningarna, särskilt en reform av det brittiska visasponsorsystemet för ökad rörlighet och rättvis konkurrens mellan tjänsteleverantörer från EU och Förenade kungariket. Vid framtida samtal om rörlighet måste man upprätthålla gemensamma höga standarder för anställningsrättigheter och uppmuntra till ständiga förbättringar.

1.8 **Att upprätthålla klausulerna om bevarande av skyddsnivån och lika villkor** måste förbli en central prioritering för parterna. De inhemska rådgivande gruppernas övervakning av regelefterlevnaden måste fortsätta med oförminskad styrka. Det bör finnas en regelbunden dialog, utbyten och samarbete kring förbättringar av arbetstagarnas rättigheter och miljörättigheter för att framsteg ska göras mot detta mål, i kombination med en effektiv kontroll av efterlevnaden. För att stärka den sociala dialogen uppmuntrar EESK till att undersöka hur man kan underlätta brittiska arbetstagares deltagande i europeiska företagsråd.

1.9 **Klimatåtgärder och en aktiv industripolitik kräver en närmare anpassning av lagstiftningen och politiken**. EESK välkomnar att de båda parternas utsläppshandelssystem är sammankopplade, och rekommenderar samarbete för att möjliggöra nödvändiga investeringar för att stödja omställningen till ren energi och en ren industri.

1.10 **Ett framtidssäkrat handels- och samarbetsavtal måste inbegripa ungdomsperspektivet** och hinder måste gradvis undanröjas för att nya möjligheter ska kunna utnyttjas. Brexit får inte bli en ny ”Berlinmur” för kommande generationer. Ungdomar på båda sidor framförde goda argument för att Förenade kungariket åter skulle ansluta sig till Erasmus+, som också stöder yrkesutbildning och lärlingsutbildningar. Sådana lärlingsutbildningar måste uppfylla kvalitetskriterier, ha anständiga villkor och vara tillgängliga för alla ungdomar och unga arbetstagare – inte bara vissa sektorer.

1.11 **Skydda Nordirlands unika status och handelsvillkor**. EESK understryker den avgörande roll som Belfastavtalet från 1998 (långfredagsavtalet) spelar för att förhindra en återgång till våldsamheter. Vi välkomnar de framsteg som gjorts genom Windsorramen från 2023 och uppmanar till att det bör förbli en central del av översynen att Nordirlands rättigheter inte försämras.

1.12 **Målet bör vara en ambitiös översyn, det får inte handla om ett simpelt sonderingsförfarande**. EESK uppmanar parterna att ingå ett eller flera omfattande och ömsesidigt fördelaktiga avtal med fokus på att fastställa ofullbordade ordningar på de områden som det hänvisas till i bilagorna till handels- och samarbetsavtalet. Eventuella ytterligare avtal måste omfattas av den övergripande strukturen för handels- och samarbetsavtalets principer och åtaganden om lika villkor, och av de inhemska rådgivande gruppernas övervakning.

2. Bakgrund till yttrandet på eget initiativ

2.1 I handels- och samarbetsavtalet fastställs den nuvarande rättsliga ramen för de bilaterala handelsförbindelserna mellan EU och Förenade kungariket, där Nordirland har en unik ställning. Trots brexit är Förenade kungariket fortfarande en potentiell partner på olika områden, bland annat när det gäller miljöfrågor, klimatförändringar, ungdomsutbyten, konsumentintressen samt yttre säkerhet och försvar.

2.2 Det unika förhållandet mellan EU och Förenade kungariket hänger också samman med de fortsatt starka banden mellan civilsamhällena. Med stöd av uppföljningskommittén EU–Förenade kungariket har EESK vidmakthållit förbindelserna med det brittiska civila samhället efter brexit och investerat i att bygga upp nya förbindelser, där uppföljningen av våra yttranden på detta område spelat en viktig roll. Genom handels- och samarbetsavtalet inrättades två civilsamhällesorgan, i både EU och Förenade kungariket – de inhemska rådgivande grupperna, med uppgift att övervaka genomförandet av avtalet.

2.3 I kommissionsordförande Ursula von der Leyens politiska riktlinjer för 2024–2029 ingår ett tydligt åtagande att stärka förbindelserna med Förenade kungariket i frågor av gemensamt intresse, såsom energi, säkerhet, motståndskraft och direkta personkontakter. Den lagstadgade översyn av handels- och samarbetsavtalet (efter fem år) som planeras till 2026 är begränsad till en bedömning av genomförandet av de befintliga bestämmelserna, men det bör inte finnas några begränsningar när det gäller att förbättra avtalet på en grundläggande nivå. Det första toppmötet någonsin mellan EU och Förenade kungariket den 19 maj 2025 visade potentialen för en ny strategisk ram efter ett antal utmanande år.

2.4 Om vi blickar framåt är huvudsyftet med detta yttrande på eget initiativ att peka på de stora utmaningar som företag, arbetstagare, konsumenter och medborgare står inför och att lyfta fram områden där förbindelserna kan förbättras, såsom regleringssamarbetet mellan EU och Förenade kungariket. Det bör också fungera som en kompass för EU:s och Förenade kungarikets institutionella aktörer vid utarbetandet av den gemensamma färdplanen som en uppföljning av toppmötet i maj 2025.

3. **Handelsförbindelserna mellan EU och Förenade kungariket efter brexit**

3.1 Handelsförbindelserna mellan EU och Förenade kungariket är fortfarande mycket viktiga för båda parter, och det handlar om världens näst mest omfattande handelsförbindelse. För att få ett bättre perspektiv på närheten mellan marknaderna bedriver Förenade kungariket fortfarande mer handel med varor och tjänster med Tyskland, Nederländerna, Frankrike och Irland än med USA och Kina tillsammans ([1]). Handelsintensiteten mellan Förenade kungarikets tullunion och EU förväntas dock minska med 15 % på grund av brexit ([2]).

3.2 EU drar nytta av sin integrerade inre marknad i kombination med ett nätverk av förmånshandelsavtal med olika länder som ger tillgång till en attraktiv marknad med 448 miljoner människor. Förenade kungariket har sökt nya handelsavtal utanför EU (Indien, Nya Zeeland) och anslutit sig till det övergripande och progressiva avtalet för Stillahavspartnerskapet. Man står dock inför utmaningar när det gäller att matcha volymen av EU:s förmånsavtal på grund av den minskade attraktionskraften hos en marknad på 68 miljoner personer utanför EU:s tullunion. EU:s alternativ på handelsområdet är således mer positiva.

3.3 Den globala handeln håller på att omstruktureras utifrån geopolitiska linjer, där ekonomier som Kina och USA förändrar handelsmönstren och ökar osäkerheten och utmaningarna mot en regelbaserad ordning. EU och Förenade kungariket måste hantera dessa förändringar och bör erkänna att de bägge tillsammans utgjorde en starkare handelsorganisation före brexit, och att en närmare anpassning på handelsområdet skulle gynna dem båda.

3.4 Handels- och samarbetsavtalet reglerar nu handeln mellan EU och Förenade kungariket och upprätthåller tull- och kvotfria utbyten, men utan EU-medlemskapets fördelar. Båda sidor håller på att införa verktyg som förändrar hur både varor och människor rör sig över gränserna, och betydande operativa och ekonomiska konsekvenser förväntas. Förenade kungariket har infört sin driftsmodell för gränsmål som inbegriper riskbaserade kontroller av importerade varor. EU har utarbetat sitt in- och utresesystem för tredjelandsmedborgare och Förenade kungarikets sin motsvarighet, det elektroniska resetillståndet (ETA).

3.5 De dubbla kraven i in- och utresesystemet och ETA innebär en risk för ökade trafikstockningar vid viktiga gränsövergångsställen mellan EU och Förenade kungariket, både på järnväg och i hamnar. De medför också att parterna rör sig längre bort från ett system med gemensamma funktioner och att nya trösklar införs i förbindelserna.

3.6 Översynen av handels- och samarbetsavtalet bör åtföljas av lättillgängliga kostnads-nyttoanalyser för båda parter, som de helst ska kunna diskutera gemensamt och som kan underbygga politiska argument där man undersöker fördelarna med att hålla en gemensam kurs. Utöver förhandlingsgarantier bör syftet vara att visa vilka de direkta ekonomiska – och på lång sikt samhälleliga – fördelarna skulle vara för båda parter.

([1]) https://www.gov.uk/government/statistics/trade-and-investment-core-statistics-book/trade-and-investment-core-statistics-book.
([2]) Mer information finns online i bilagan till detta yttrande: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2025-05/Annex-to-REX-600-Opinion.pdf.

4. **Omkalibrering av ett strategiskt partnerskap**

4.1 Det finns en stark dynamik när det gäller att omkalibrera och ge en nystart åt de bilaterala förbindelserna. Det handlar i synnerhet om att förenkla handelsförbindelserna, säkerställa en ambitiös säkerhetspakt, lösa de aktuella problemen i fråga om medborgerliga rättigheter och initiera ett närmare samarbete på andra områden.

4.2 Efter valet 2024 har Förenade kungariket efterlyst en ”återställning” och tillsammans med EU kommit överens om att stärka samarbetet på områden som ekonomi, energi, säkerhet och resiliens. Det första bilaterala toppmötet någonsin mellan EU och Förenade kungariket den 19 maj i London utgjorde ett viktigt steg i utvecklingen av förbindelserna efter brexit och mot en tydlig ram för strategiskt samarbete. Denna utveckling, i kombination med översynen av handels- och samarbetsavtalet 2026 och framväxande geopolitiska behov, ger möjlighet att fördjupa och uppgradera partnerskapet mellan EU och Förenade kungariket. Med tanke på hur vissa av de framtida besluten kommer att påverka arbetslivet rekommenderar EESK att ett särskilt toppmöte mellan EU och Förenade kungariket om social dialog sammankallas vid sidan av mötet mellan ledarna för att säkerställa att arbetsmarknadens parter involveras i överläggningarna.

4.3 Eftersom handels- och samarbetsavtalet möjliggör en till stor del tullfri handel mellan EU och Förenade kungariket utgör ett fördjupat samarbete kring icke-tariffära handelshinder den största möjligheten att förbättra de bilaterala handelsförbindelserna. När vi lägger den omedelbara turbulensen till följd av utträdet bakom oss finns det argument för en pragmatisk tillnärmning av intressen som har sin grund i ömsesidiga ekonomiska fördelar och gemensamma geopolitiska prioriteringar. Båda sidor har hållit fast vid centrala principer (Förenade kungarikets suveränitet, integriteten för EU:s inre marknad och bevarandet av lika villkor generellt), men ändringar av det befintliga avtalet måste återspegla en förnyad samarbetsanda.

4.4 Handels- och samarbetsavtalet innehåller de mest innovativa arbetsrättsliga klausuler och miljöklausuler som EU någonsin har förhandlat fram i handelsavtal – klausulerna om upprätthållande av skyddsnivån och lika villkor. De inhemska rådgivande grupperna har en särskild ställning i dessa. EESK anser att man bör upprätthålla gemensamma höga standarder för arbetstagares rättigheter och miljörättigheter i Förenade kungariket och EU och främja ständiga förbättringar genom att bygga vidare på dessa klausuler. Ju närmare de två regelverken ligger varandra, desto mindre friktion kommer att uppstå med betydande vinster för alla och en minskad risk för rättstvister inom ramen för handels- och samarbetsavtalet.

4.5 Ett uppdaterat handels- och samarbetsavtal skulle kunna ge bägge parter konkreta politiska vinster. För EU:s del bevaras de grundläggande reglerna för den inre marknaden och stärks trovärdigheten i dess utrikeshandelspolitik. För Förenade kungarikets del möjliggör avtalet ökat marknadstillträde och minskad handelsfriktion. Båda sidor gynnas av större förutsägbarhet, ekonomisk stabilitet och förbättrad kapacitet att hantera gemensamma utmaningar – oavsett om det gäller forskning, säkerhet eller klimatpolitik. De bägge parternas förbindelser med andra viktiga handelspartner som USA får inte undergräva handels- och samarbetsavtalets grundläggande principer och stabilitet.

4.6 Den geopolitiska miljön har förändrats dramatiskt sedan folkomröstningen om brexit och ingåendet av både utträdesavtalet och handels- och samarbetsavtalet. Detta understryker den avgörande betydelsen för alla våra medborgare av ett optimalt samarbete mellan EU och Förenade kungariket och av största möjliga anpassning.

4.7 Översynen ger möjlighet till en mogen politisk lösning – en lösning där man erkänner värdet av konstruktivt engagemang utan att kräva fullständig politisk integration. I ett globalt sammanhang som präglas av ekonomisk osäkerhet, krig på den europeiska kontinenten och ökande geopolitiska spänningar skulle ett reviderat handels- och samarbetsavtal signalera att Förenade kungariket och EU står fast vid sitt åtagande att samarbeta där intressena sammanfaller.

4.8 Vid översynen av handels- och samarbetsavtalet måste man ta hänsyn till det organiserade civila samhällets synpunkter, eftersom det är vi som finns på plats där verksamhet bedrivs och kan ange var handels- och samarbetsavtalet har misslyckats eller behöver förbättras. Ett närmare deltagande av det civila samhället under hela denna process och även därefter kan bidra till att forma de framtida förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket på ett mindre politiserat sätt. EESK anser att de inhemska rådgivande grupper som inrättats genom handels- och samarbetsavtalet är avgörande för att säkerställa att arbetstagarnas, företagens och det civila samhällets intressen företräds på ett balanserat sätt.

5. **Särskilda kommentarer**

Handel med varor

5.1 Företagen måste kunna klara av tullkontrollerna snabbt och utan onödigt pappersarbete.

5.2 Tullar och kvoter: Handels- och samarbetsavtalet möjliggör tull- och kvotfri handel mellan EU och Förenade kungariket, förutsatt att varorna uppfyller de överenskomna ursprungsreglerna och andra administrativa krav som införts på grund av att Förenade kungariket inte längre är en del av EU:s inre marknad. Det är absolut nödvändigt att minska friktionen i genomförandet av dessa administrativa krav i ett eventuellt reviderat avtal, förutsatt att Förenade kungariket har anpassat lagstiftningen i tillräcklig utsträckning för att möjliggöra en så smidig handel mellan EU och Förenade kungariket som möjligt.

5.3 Icke-tariffära handelshinder: Trots avsaknaden av tullar har icke-tariffära handelshinder (såsom tullkontroller) och skillnader i regelverken bidragit till en avsevärd minskning av de bilaterala handelsflödena. Ju mer Förenade kungarikets och EU:s regelverk närmar sig varandra, desto större är möjligheten att avsevärt minska dessa icke-tariffära handelshinder.

5.4 Bedömning av överensstämmelse: Bristen på ömsesidigt erkännande mellan de två systemen gör försäkran om överensstämmelse ännu mer komplex. Genom ett avtal på detta område skulle man kunna undvika att alla produkter som certifierats enligt EU-standarder och som kommer in på den brittiska marknaden testas igen i onödan, och därigenom minska kostnaderna för regelefterlevnad.

Handel med tjänster

5.5 Handeln med tjänster har störst potential när det gäller att utveckla förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket efter brexit.

5.6 Marknadstillträde: Handels- och samarbetsavtalet ger inte samma tillträde för tjänster som för varor. Förlusten av passrättigheter har i synnerhet drabbat sektorn för finansiella tjänster, och det krävs nya regelverk för att underlätta gränsöverskridande tjänster. Även på detta område gäller att ju mer dessa ramar är anpassade till varandra desto större är möjligheterna att öka marknadstillträdet.

5.7 E-handel: Befintliga trösklar för momsregistrering i Förenade kungariket utgör ett icke-tariffärt handelshinder som gör det svårt för små och medelstora företag i EU att sälja via e-handel direkt till brittiska konsumenter.

5.8 Yrkeskvalifikationer: Det finns inte längre något automatiskt ömsesidigt erkännande, vilket skapar hinder för yrkesutövare vars arbete innebär att de måste vistas i både EU och Förenade kungariket. Detta måste behandlas som en prioriterad fråga i ett eventuellt reviderat avtal.

5.9 Finansiella tjänster: Genom samförståndsavtalet från 2023 inrättades en ram för ett strukturerat regleringssamarbete när det gäller finansiella tjänster som för närvarande inte omfattas av handels- och samarbetsavtalet. Denna möjlighet att stärka samarbetet utnyttjas inte fullt ut. Samarbetet bör intensifieras, särskilt i försäkringssektorn.

5.10 Rörlighet för tjänsteleverantörer: Förenade kungarikets nuvarande visasponsorsystem för arbetsgivare leder till att det blir dyrare för enheter baserade i Förenade Kungariket att ingå avtal med tjänsteleverantörer från EU. Vi uppmanar till reformer för ökad rörlighet och rättvis konkurrens mellan leverantörer i EU och Förenade kungariket.

5.11 Transporttjänster: De operativa effekterna av de nya gränsförvaltningsverktygen kan variera mellan olika transportsätt, men gränsövergångsställen mellan EU och Förenade kungariket och kusthamnar är särskilt sårbara för trafikstockningar och operativa utmaningar. Genom omfattande upplysningskampanjer för passagerare och transportörer, testnings- och flexibilitetsåtgärder samt utbildning av personal och personaltilldelning måste det säkerställas att nya verktyg kan införas.

Regleringssamarbete och standarder

5.12 Eftersom handels- och samarbetsavtalet möjliggör en till stor del tullfri handel mellan EU och Förenade kungariket är ett fördjupat samarbete om icke-tariffära handelshinder den största möjligheten att förbättra de bilaterala handelsförbindelserna. EU och Förenade kungariket eftersträvar sina egna lagstiftningsagendor, men skillnader kan utgöra ett hot mot det fria flödet av varor och tjänster. Regleringssamarbete är därför avgörande för att undvika oavsiktliga konsekvenser.

5.13 Divergens: Skillnader i tillsynsstandarder har lett till ökade efterlevnadskostnader för företagen, särskilt inom sektorer som kemikalier och läkemedel.

5.14 Lika villkor: Handels- och samarbetsavtalet innehåller bestämmelser för att förhindra orättvisa konkurrensfördelar genom att säkerställa att båda parter upprätthåller gemensamma standarder på områden som arbetstagares rättigheter och miljöskydd. Det är mycket viktigt att dessa bestämmelser övervakas och verkställs, eftersom handels- och samarbetsavtalet också kräver att man upprätthåller den skyddsnivå som gällde då Förenade kungariket lämnade EU.

5.15 Konsumenträttigheter: Handels- och samarbetsavtalet uppmuntrar till samarbete i en rad frågor, men inte i fråga om upprätthållandet av konsumenträttigheter, något som bör ingå i översynen. Det finns ett behov av att fullt ut omsätta bestämmelserna om tekniska handelshinder i handels- och samarbetsavtalet i praktiken och göra det möjligt för marknadskontrollmyndigheterna att gemensamt skydda konsumenterna.

Sanitära och fytosanitära åtgärder

5.16 Ökad kontroll och certifiering: EU betraktar nu Förenade kungariket som ett tredjeland, och kräver sanitära och fytosanitära kontroller av jordbruksbaserade livsmedelsprodukter för att begränsa biosäkerhetsriskerna. Denna ändring har lett till ytterligare dokumentation och inspektioner, vilket orsakar förseningar och ökade kostnader för exportörerna. EESK välkomnar överenskommelsen från toppmötet mellan EU och Förenade kungariket om att förhandla fram ett avtal om jordbruksbaserade livsmedel som syftar till att avsevärt minska certifikaten och kontrollerna med koppling till sanitära och fytosanitära frågor när det gäller förflyttning av djur, animaliska produkter, växter och växtprodukter, och uppmuntrar till ett snabbt slutförande av förhandlingarna. Efterlevnad av försiktighetsprincipen förblir ett centralt EU-värde, och detta återspeglas i avtalets krav på en dynamisk anpassning av Förenade kungarikets bestämmelser till EU:s regler i rätt tid.

5.17 Brist på veterinärpersonal: De ökade kraven på certifiering med avseende på sanitära och fytosanitära krav har lett till att efterfrågan på veterinärer ökat. Det är dock osäkert om Förenade kungariket kan tillgodose sådana krav, delvis på grund av avsaknaden av ömsesidigt erkännande av veterinärkvalifikationer. Detta hindrar handelsflödena från EU till Förenade kungariket och försenar avsevärt leveranserna av försändelser från EU till Förenade kungariket.

5.18 Standarder för jordbruksbaserade livsmedel: Standarderna i EU och Förenade kungariket i fråga om livsmedelskonsumtion är mycket snarlika. I kontakterna med handelspartner från tredjeländer bör EU och Förenade kungariket undvika alla risker för att äventyra de ömsesidiga standarder och principer som garanteras i handels- och samarbetsavtalet.

Arbetstagares rättigheter

5.19 Översynen av handels- och samarbetsavtalet måste leda till ett avtal som är fortsatt bra för arbetstagare på båda sidor.

5.20 EESK välkomnar införandet av lagen om anställningsrättigheter i Förenade kungariket, som upprätthåller höga ömsesidiga standarder. Det behövs dock klargöranden om statusen för förslag om avgifter till arbetsdomstolar, ändringar av rätten till kollektiva samråd (TUPE), inkludering av betalningen av den årliga semestern i arbetstagarnas timlön eller dagliga lön (”rolled-up holiday pay”) och registrering av arbetstid.

5.21 Tusentals arbetstagare i Förenade kungariket riskerar att förlora eller har förlorat sin tillgång till transnationell information och transnationella samråd som de i många fall har haft rätt till i mer än 20 år. Det finns ingen rättslig skyldighet att låta Förenade kungarikets företrädare stanna kvar i de europeiska företagsråden, men översynen av handels- och samarbetsavtalet måste snarast ta itu med de praktiska konsekvenserna. Arbetstagarnas närvaro beror på ledningens goda vilja och frågor som påverkar Förenade kungariket och en medlemsstat anses inte längre vara transnationella, och inget informationsutbyte eller samråd äger rum. Det finns ingen garanti för att verksamhet i Förenade kungariket kommer att omfattas av framtida europeiska företagsråd. Med beaktande av ovannämnda negativa inverkan på de europeiska företagsråden uppmuntrar EESK till att undersöka hur man kan underlätta brittiska arbetstagares deltagande i europeiska företagsråd för att stärka den sociala dialogen.

5.22 EESK betonar också vikten av att förhindra störningar i arbetstagares liv runt Campo de Gibraltar och att säkerställa att rättigheterna för både EU:s och Förenade kungarikets arbetstagare skyddas.

Möjligheter för alla

5.23 Slutet på den fria rörligheten har inneburit att det blivit mer komplicerat att genomföra affärsresor och utbyten av forskare, studenter och ungdomar samt gjort det svårare för arbetstagare att få anställning.

5.24 Tillfälliga uppdrag: de nya reglerna påverkar sektorer som är beroende av kortvarig rörlighet och hämmar möjligheten för andra EU-medborgare än irländska medborgare att arbeta och vistas i Förenade kungariket.

5.25 Yrkesmöjligheter: Förenade kungariket har redan anslutit sig till programmen Horisont Europa och Copernicus igen. Det finns goda argument för att Förenade kungariket även åter ska ansluta sig till Erasmus+, som också stöder yrkesutbildning och lärlingsutbildningar. Lärlingsutbildningar bör uppfylla särskilda kvalitetskriterier, med anständiga villkor. Vi uppmanar till att det införs nya möjligheter för arbetstagare, forskare, studerande och lärlingar i syfte att förbättra deras anställbarhet.

5.26 Ungdomsutbyten: det är viktigt att de möjligheter som skapas genom Erasmus+ gynnar ungdomar och arbetstagare, inte bara vissa sektorer. EESK efterlyser att hindren för unga arbetstagare att utnyttja nya möjligheter gradvis avskaffas.

5.27 Icke diskriminering: Endast ett begränsat antal bestämmelser i handels- och samarbetsavtalet, inbegripet samordning av de sociala trygghetssystemen, tar hänsyn till de problem som personer med funktionsnedsättning möter. En person med ytterligare behov kan säkerligen inte flytta och resa utan garanterad assistans. Interoperabiliteten mellan EU:s och Förenade kungarikets system för ömsesidigt erkännande av funktionsnedsättningsstatus måste undersökas.

Skillnader i lagstiftningen

5.28 Det kommer oundvikligen att uppstå skillnader i lagstiftningen mellan EU och Förenade kungariket, antingen genom passivitet eller lagstiftningsåtgärder från båda sidor. Kommissionen bör därför inrätta en särskilt enhet för bedömning av skillnader för att övervaka skillnader i samarbete med alla berörda parter.

5.29 Tillgång till uppdaterad information om regelverket, tydligare vägledning och direktkontakt med tullmyndigheterna: En gemensam portal, som gör det möjligt för i synnerhet små och medelstora företag i båda jurisdiktionerna att se de råd som erbjuds. Detta kommer också att vara användbart när det gäller att bygga upp samarbete, kommunikation och förtroende.

5.30 Djurskyddsnormer: Som likasinnade partner har EU och Förenade kungariket en unik möjlighet att samarbeta kring djur- och växtskydd och bidra till att bekämpa gemensamma utmaningar såsom ökad antimikrobiell resistens, spridning av zoonotiska sjukdomar och förlust av biologisk mångfald.

5.31 I handels- och samarbetsavtalet erkänns kopplingen mellan djurskydd och hållbar livsmedelsproduktion, men skillnader i regleringsstrategier har uppstått. EU har infört strängare normer på områden som bekämpningsmedel, medan Förenade kungariket har infört högre djurskyddsstandarder. Denna skillnad försvårar efterlevnaden för företag som är verksamma på båda marknaderna.

5.32 Provning av kemikalier: Avsaknaden av ömsesidigt erkännande av data från provning av kemikalier kan leda till dubbelarbete, ökade kostnader och potentiellt fler djurförsök i Förenade kungariket.

Nordirland

5.33 Protokollet har skapat unika handelsvillkor och ett åtagande om att inte försämra rättigheterna, som måste upprätthållas även i fortsättningen.

5.34 Windsorramen från 2023 banade väg för återupprättandet av maktdelningen i Nordirland och syftade till att ta itu med vissa politiska och ekonomiska utmaningar, men dess genomförande och ändamålsenlighet är fortfarande en kontroversiell fråga i vissa delar av samhället.

Bryssel den 16 juli 2025.

Oliver RÖPKE

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande